

PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
W BOLESZYNIE

*„Dobroć jest największym skarbem ludzkości,
lecz dopiero dobroć i rozum tworzą człowieka,
a wzbogacone o talent – prawdziwego artystę”*

Stanisław Witkiewicz

WSTĘP

Pierwszymi i głównymi wychowawcami młodego człowieka są rodzice. To oni przede wszystkim kształtują jego charakter i przygotowują do dorosłego życia. W tej ważnej roli rodzice liczą na wsparcie ze strony szkoły i nauczycieli. Oczekują od szkoły, że pomoże im w wychowaniu ich dzieci na odważnych i kreatywnych ludzi, otwartych na świat i potrzeby innych. Proces wychowania w duchu uniwersalnych wartości jest trudnym, wieloaspektowym zadaniem zarówno dla rodziców jak i nauczycieli. Szkolny program wychowawczo – profilaktyczny powinien opierać się na potrzebach i oczekiwaniach wychowanków szkoły i ich rodziców, a także dostosowywać się do potrzeb i zmieniającej się sytuacji wychowawczej.

Działalność wychowawcza szkoły należy do podstawowych celów polityki oświatowej państwa. Zadaniem szkoły jest ukierunkowywanie procesu wychowawczego na wartości uniwersalne, dążenie do podmiotowego traktowania wychowanków, a także skłanianie ich do podejmowania odpowiednich wyborów czy decyzji. O wychowaniu Jan Paweł II mówił: „w wychowaniu chodzi właśnie o to, ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem – o to ażeby był, a nie tylko by więcej miał, aby więc poprzez wszystko co ma, co posiada, miał bardziej i pełniej być nie tylko z drugimi ale i dla drugich”.

Dokumenty:

- Podstawa programowa szkoły podstawowej
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (art. 72)
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
- Konwencja o Prawach Dziecka
- Ustawy i rozporządzenia MEN (zwłaszcza ustawa z 14 grudnia 2016r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu miarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej)
- Karta Nauczyciela
- Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły podstawowej w Boleszynie został opracowany na podstawie diagnozy sytuacji dydaktyczno-wychowawczej w szkole, z użyciem narzędzi:

- Ankiety dla uczniów klas IV-VI,
- Ankiety dla rodziców,
- Ankiety dla nauczycieli,
- obserwacji uczniów na lekcjach, przerwach przez nauczycieli, wychowawców,

- analizie dokumentacji z uczestnictwa w realizowanych dotychczas programach profilaktycznych w szkole,
- analizie dokumentacji szkolnej dotyczących interwencji wychowawczej (zeszytów wychowawczych).

Analiza wyników badań

W wyniku przeprowadzonych badań wyciągnięto następujące wnioski:

1. Czy i jakie ma znaczenie ma zdaniem uczniów zdrowie w szkole?

Wszyscy uczniowie stwierdzili, że zdrowie i dobre samopoczucie ma duże znaczenie i jest istotną sprawą na którą zwraca się uwagę w szkole.

Większość uczniów nie rozumie jednak, że szkoła w której się uczą promuje zdrowie.

2. Jaka zdaniem uczniów panuje atmosfera w ich klasie i szkole?

Wszyscy uczniowie potwierdzili, że nauczyciele ustalają z nimi zasady pracy na lekcjach. Zdecydowana większość docenia fakt, że są pytani o zdanie w sprawach, które ich dotyczą a ich uwagi i opinie są brane pod uwagę.

Większość uczniów czuje się sprawiedliwie a także życzliwie traktowanych przez nauczycieli. Mają poczucie, że nauczyciele dostrzegają ich zdolności i umiejętności a także, że mogą liczyć na ich pomoc, gdy mają jakieś trudności.

Dwie trzecie badanych stwierdza, że uczniowie w klasie są dla siebie życzliwi, że mogą liczyć na pomoc rówieśników, gdy ten ma jakiś kłopot. Zdecydowana większość czuje się akceptowana w swojej klasie. Znaczna część dostrzega chęć pomocy wśród kolegów, gdy ktoś z nich ma jakiś problem.

Większa część uczniów zauważa, że koledzy w ich klasie dokuczają sobie rzadko lub wcale, a połowa dostrzega fakt, że klasa troszczy się, żeby nikt nie czuł się odrzucony w klasie.

3. Czy uczniowie uczą się w szkole o zdrowiu i jaki to ma na nich wpływ?

Zdecydowana większość uczniów potwierdziła, że na lekcjach różnych przedmiotów (w tym także na godzinach wychowawczych) omawiane są tematy dotyczące ich zdrowia i samopoczucia. Doceniają fakt, że mogą proponować tematy o zdrowiu, które ich interesują. Większość badanych uznaje tę tematykę za ciekawą a zdecydowaną większość podejmowane tematy zachęcają i motywują do dbania o własne zdrowie.

4. Jak uczniowie oceniają warunki i organizację zajęć w szkole?

Uczniowie stwierdzili, że w szkole jest czysto. Jedna trzecia badanych zauważyła, że nie zawsze toalety i umywalnie są czyste, że zdarza się, iż brakuje w nich papieru toaletowego, mydła czy ręczników jednorazowych. Zdecydowana większość uważa, że uczniowie zachowują porządek i dbają o czystość szkoły.

Badani potwierdzili, że przy sprzyjającej pogodzie przerwy spędzają na powietrzu. Nie ma jednak zwyczaju jedzenia drugich śniadań wspólnie z nauczycielem w klasie. Połowa stwierdza, że jedząc obiad w stołówce musi to robić w pośpiechu.

5. Co powoduje, że uczniowie dobrze czują się w szkole?

Mają tu przyjaciół, znajomych z którymi się spotykają. Ważna jest przyjazna atmosfera, poczucie bezpieczeństwa a także nauczyciele.

6. Co powoduje, że uczniowie źle czują się w szkole?

Uczniowie zwrócili uwagę, że zdarzające się bójki między uczniami, przewiska, obgadywanie tworzą złą atmosferę. Badani chcieliby zachować większą prywatność w łazience. Ponadto na ich złe samopoczucie wpływa: dużo pisanie na lekcjach, gdy nauczyciele krzyczą a także zbyt krótkie przerwy.

7. Czy i jakie działania podjęli uczniowie dla swojego zdrowia w ostatnim roku?

Zdecydowana większość badanych uczniów podjęła działania sprzyjające ich zdrowiu i dobremu samopoczuciu min. starają się być bardziej aktywni fizycznie, zwracają większą uwagę na to jak się odżywiają, ograniczają czas spędzany przed komputerem a także zaczęli bardziej dbać o higienę osobistą. Uczniowie regenerują siły także w ciągu dnia znajdując czas na odpoczynek. Większość badanych stara się myśleć pozytywnie o sobie, połowa potrafi poprosić inną osobę o pomoc, gdy ma jakiś kłopot. Nieporozumienia z rówieśnikami zdecydowana większość rozwiązuje pokojowo, bez kłótni, bójek i agresji.

8. Czy są odpowiednie warunki dla tworzenia szkoły promującej zdrowie?

Wszyscy badani nauczyciele zostali zapoznani z koncepcją szkoły w której pracują. Nauczyciele potwierdzili, że wartościami w ich miejscu pracy są zdrowie i dobre samopoczucie oraz podejmowanych jest szereg działań na rzecz promocji zdrowia nauczycieli.

9. Jak nauczyciele oceniają klimat społeczny panujący w szkole?

Wszyscy nauczyciele potwierdzają dobre relacje z dyrekcją, czują się doceniani przez nią i mogą liczyć na pomoc, gdy jej potrzebują.

Nauczyciele ocenili relacje między sobą na dobre, wszyscy z sobą chętnie współpracują i pomagają sobie, gdy tego potrzebują.

Badani nauczyciele czują, że są szanowani i lubiani przez swoich uczniów. Dostrzegają wkład pracy swoich wychowanków w naukę i potwierdzają, że uczniowie na ogół przestrzegają ustalonych reguł na lekcjach.

Relacje i współpracę z rodzicami swoich uczniów badani nauczyciele ocenili jako dobrą. Mogą też liczyć na pomoc z ich strony, gdy tego potrzebują.

10. W jaki sposób realizowana jest edukacja zdrowotna uczniów i nauczycieli?

Wszyscy nauczyciele uwzględniają tematy dotyczące zdrowia w ramach swojego przedmiotu. Dodatkowo uczniowie mogą proponować tematy o zdrowiu, które ich interesują. Nauczyciele stosują metody aktywizujące na tych zajęciach aby były one ciekawe dla uczniów i wpłynęły na chęć dbałości o swoje zdrowie.

Badani nauczyciele są współtwórcami szkolnego programu profilaktyki. Tematy o zdrowiu wychowawcy wcześniej konsultują z rodzicami swoich uczniów.

11. Jakie są warunki i organizacja nauki i pracy?

Zdaniem nauczycieli w szkole jest czysto, praca dobrze zorganizowana a zadania do wykonania podzielone równomiernie na wszystkich pracowników.

Można byłoby zwiększyć ilość działań mających na celu ograniczenie hałasu w szkole.

12. Jak nauczyciele czują się w swoim miejscu pracy?

Wszyscy nauczyciele dobrze czują się w pracy i lubią pracować w tej szkole. Określają to miejsce jako „przyjazne miejsce pracy”. Wpływ na to ma niewątpliwie dobra atmosfera i współpraca między nauczycielami i dyrekcją.

13. Czy realizacja tematyki promującej zdrowie na lekcjach miała wpływ na podjęcie działań, sprzyjających zdrowiu i dobremu samopoczuciu nauczycieli?

Zdecydowana większość nauczycieli stała się bardziej aktywna fizycznie, zwraca też większą uwagę na to jak się odżywia, systematycznie wykonuje samobadanie.

Mocne strony-wyniki dobre-zadowalające

- ✓ Szkoła jest miejscem, w którym uczniowie uświadamiają sobie znaczenie zdrowia w życiu człowieka, a także poznają sposoby zapobiegania chorobom. Poznane wiadomości oraz zwiększenie świadomości potrzeby dbania o własne zdrowie wpłynęły na podjęcie przez nich działań sprzyjających ich zdrowiu i dobremu samopoczuciu.
- ✓ W szkole uczniowie czują się dobrze dzięki wspólnie wypracowanym zasadom nauczycieli z uczniami i przestrzeganiem ich. Ważnym czynnikiem jest także świadomość otrzymania pomocy od nauczycieli, gdy uczniowie tego potrzebują.
- ✓ Uczniowie ocenili, że w szkole jest czysto, a przerwy spędzają na świeżym powietrzu jeśli tylko sprzyja temu pogoda.
- ✓ Zdecydowana większość badanych czuje się dobrze i bezpiecznie w szkole.
- ✓ Relacje między nauczycielami, dyrekcją i rodzicami uczniów są dobre. Nauczyciele czują się szanowani i na ogół lubiani przez swoich uczniów.
- ✓ Wszyscy nauczyciele uwzględniają tematy dotyczące zdrowia w ramach swojego przedmiotu.
- ✓ Uczniowie mają wpływ na tematykę lekcji wychowawczych.
- ✓ Tematy lekcji wychowawczych są wcześniej konsultowane z rodzicami uczniów.
- ✓ Dobre warunki i organizacja nauki i pracy.
- ✓ Bardzo dobra atmosfera w pracy.

Słabe strony-wyniki wymagające poprawy

- ✓ Należy częściej stosować pogadanki z wykorzystaniem pojęć specjalistycznych.

- ✓ Zdecydowanie należy poprawić komfort jedzenia obiadów uczniów w szkole, aby mogli to robić bez zbędnego pośpiechu.
- ✓ Nauczyciele dyżurujący powinni częściej sprawdzać i kontrolować pomieszczenia łazienek w szkole, aby wszyscy uczniowie czuli się tam bezpiecznie i komfortowo.
- ✓ Zorganizowanie szkoleń dla nauczycieli dotyczących zdrowia.
- ✓ Podjęcie działań mających na celu zmniejszenie hałasu w szkole w czasie przerw międzylekcyjnych.
- ✓ Lekcje łączone oraz postawy społeczne niektórych uczniów.

Zasoby szkoły:

- dobrze przygotowana kadra pedagogiczna
- logopeda szkolny
- kontakt z pedagogiem szkolnym i pielęgniarką szkolną
- boisko szkolne
- dwa place zabaw dla dzieci młodszych
- sala gimnastyczna
- pracownia komputerowa
- biblioteka

- sprzęt sportowy
- przyrządy i pomoce naukowe
- sprzęt multimedialny (tablice interaktywne, laptopy, rzutniki)
- szkolne koło PCK
- samorząd uczniowski
- zajęcia rozwijające zainteresowania
- ugruntowane tradycje szkoły

Wykorzystując zasoby szkolne wychowawcy i nauczyciele Szkoły Podstawowej w Boleszynie podejmują się realizacji programu wychowawczo – profilaktycznego, który ma przygotować uczniów do życia w warunkach współczesnego świata zarówno poprzez rozwój wiedzy i umiejętności jak i postaw społecznych. Skuteczna realizacja programu będzie możliwa tylko i wyłącznie dzięki współpracy między uczniami, nauczycielami i rodzicami.

Dzięki takiej współpracy wspólnie wypracowano model absolwenta.

Absolwent Szkoły Podstawowej w Boleszynie:

- dba o własny wizerunek
- dba o higienę osobistą

- rozwija kondycję fizyczną
- prowadzi zdrowy i aktywny tryb życia
- unika używek takich jak papierosy, alkohol czy narkotyki ponieważ jest wyposażony w wiedzę o ich szkodliwości
- jest asertywny i odporny na manipulację
- szanuje siebie i innych
- unika zachowań agresywnych
- panuje nad złymi emocjami
- jest człowiekiem uczciwym, tolerancyjnym i odpowiedzialnym
- odróżnia dobro od zła
- kieruje się zasadami moralnymi
- nie używa wulgaryzmów
- jest opiekuńczy wobec innych ludzi i respektuje ich prawa
- pomaga zwierzętom
- szanuje przyrodę
- jest aktywny, ciekawy świata i wiedzy
- dba o wszechstronny rozwój intelektualny na miarę własnych możliwości
- rozwija posiadane przez siebie talenty
- rozwija pasje i zainteresowania
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym
- dba o własny rozwój duchowy
- szanuje dorobek ludzkości w dziedzinie kultury i sztuk
- jest dobrym obywatelem świadomym swych praw i obowiązków
- posiada poczucie własnej godności i wartości
- prezentuje postawę patriotyczną

- jest wprowadzony w świat wartości, w tym ofiarności, solidarności, altruizmu i szacunku dla tradycji
- angażuje się w działalność wolontariacką
- angażuje się w działalność na rzecz rozwoju regionalnego
- zna wzorce postępowania i budowania relacji społecznych, sprzyjających samorozwojowi i rozwojowi rodziny
- jest przygotowany do wyboru dalszego kierunku kształcenia
- jest przygotowany do wyboru zawodu

Główny cel wychowania wynika z definicji wychowania, według której

wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.

Cele wychowawczo - profilaktyczne:

- kształtowanie zdrowego stylu życia i właściwych postaw wobec zdrowia fizycznego i psychicznego, a także sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją
- pomoc w kształtowaniu pozytywnego obrazu samego siebie
- edukacja ekologiczna – kształtowanie właściwego stosunku do ochrony środowiska naturalnego
- wyrabianie nawyków współdziałania w grupie - zasady fair play
- wspomaganie harmonijnego rozwoju osobowości dziecka w sferach intelektualnej, psychicznej i moralnej
- rozwijanie u uczniów nawyków prawidłowego wypowiadania się – wzbogacanie słownictwa
- stwarzanie warunków do rozwijania samodzielności i kreatywności
- przygotowanie do samokształcenia
- wykształcenie postaw: uczciwości, odpowiedzialności, sumienności i pracowitości
- wpajanie właściwej hierarchii wartości moralnych
- wspomaganie uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej
- kształtowanie postawy proeuropejskiej
- przygotowanie uczniów do uczestnictwa w życiu kulturalnym
- kształtowanie postaw patriotycznych
- kształtowanie szacunku do tradycji szkolnych
- pielęgnowanie osiągnięć nauki i kultury polskiej
- tworzenie bezpiecznego środowiska szkolnego
- zaangażowanie rodziców w realizację programu wychowawczo – profilaktycznego

- kształtowanie właściwej postawy wobec innych ludzi w tym postawy asertywnej
- integrowanie zespołów klasowych przez samorządność uczniowską
- rozwój wolontariatu
- przygotowywanie uczniów do wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu

Zadania do realizacji w poszczególnych sferach dla klas IV- VIII

Sfera fizyczna

Cel nr 1

Uczeń dba o prawidłowy rozwój fizyczny stosownie do swoich możliwości.

zadanie	metody i formy realizacji	termin	osoba odpowiedzialna
• ćwiczenia fizyczne lub inna forma	• lekcje wychowania fizycznego	cały rok szkolny	nauczyciel wych. fizycznego

aktywności fizycznej • gry zespołowe	• kółko sportowe		
---	------------------	--	--

Cel nr 2

Uczeń prowadzi zdrowy styl życia posługując się znajomością zasad prawidłowego odżywiania się i zasad higieny.

zadanie	metody i formy realizacji	termin	osoba odpowiedzialna
zdrowe odżywianie się	- pogadanka na temat zdrowego odżywiania się - układanie jadłospisu na jeden tydzień, zgodnie z zasadami prawidłowego odżywiania się - przygotowywanie kanapek - udział w programie „Trzymaj formę”	cały rok szkolny	nauczyciel przyrody, nauczyciel biologii, pielęgniarka szkolna, wychowawcy klas
higiena okresu dojrzewania	- pogadanki na lekcjach przyrody, biologii, WDŻ i godzinach wychowawczych - udział w konkursie „Idealna toaleta”	cały rok szkolny	nauczyciele przyrody, biologii, WDŻ, pielęgniarka szkolna, wychowawcy klas

--	--	--	--

Cel nr 3

Uczeń nie stosuje używek, takich jak papierosy, e- papierosy, alkohol, leki, narkotyki i dopalacze, ponieważ wie jaki jest ich wpływ na organizm człowieka.

zadanie	metody i formy realizacji	termin realizacji	osoby odpowiedzialne
• zapoznanie ze skutkami zażywania szkodliwych dla zdrowia używek • przestrzeganie zakazu palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków w szkole • promowanie życia bez nałogów	• pogadanki , filmy, plakaty, spektakle profilaktyczne, wyszukiwanie historii realnych osób, które popadły w uzależnienie • postępowanie zgodnie z procedurami • plakaty, pogadanki, wskazywanie wzorców	cały rok szkolny	wszyscy nauczyciele i pracownicy szkoły

uczenie się prowadzenia towarzyskiego	wskazywanie odpowiedniego zachowania w różnych sytuacjach, stosowanie się do zasad savoir - vivre		
---	---	--	--

Cel nr 4

Uczeń przestrzega przepisów ruchu drogowego, a także zna zasady zachowania się w miejscach publicznych.

zadanie	metody i formy realizacji	termin realizacji	osoby odpowiedzialne
- bezpieczeństwo w ruchu drogowym - przestrzeganie zasad	- nauka podstawowych zasad ruchu drogowego - przygotowanie do egzaminu na kartę rowerową - pogadanki z policją na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym - pogadanki przed	drugie półrocze roku szkolnego	nauczyciel przygotowujący do egzaminu na kartę rowerową dyrektor szkoły

podczas pobytu na boisku, stadionie czy basenie	wyjściem na boisko i wyjazdem na stadion czy basen na temat zasad bezpiecznego zachowania się i wskazywanie konsekwencji niewłaściwych zachowań	cały rok szkolny	opiekunowie w trakcie wyjść na wymienione obiekty
---	---	------------------	---

Cel nr 5

Uczeń dba o stan środowiska naturalnego najbliższej okolicy.

zadanie	metody i formy	termin realizacji	osoby odpowiedzialne
promowanie dbałości o środowisko naturalne	- działania na rzecz środowiska – sprzątanie, zbiórka surowców wtórnych, segregowanie śmieci - szkolne obchody Dnia Ziemi	cały rok szkolny kwiecień	Dyrektor, wychowawcy klas nauczyciele przyrody, biologii i geografii

Cel nr 6

Uczeń prowadzi aktywny tryb życia.

zadanie	metody i formy	termin realizacji	osoby odpowiedzialne
• prowadzenie aktywnego trybu życia	• udział w konkursach sportowych, plastycznych, recytatorskich, ekologicznych itp. • czynny udział w różnych wycieczkach (pieszych, rowerowych, autokarowych) • mobilizowanie rodziców do wspólnej aktywności sportowej i rekreacyjnej	cały rok	wszyscy nauczyciele

Cel nr 7

Uczeń dostrzega konieczność pomocy osobie niepełnosprawnej i starszej, a także zna zasady udzielania pierwszej pomocy.

zadanie	metody i formy	termin realizacji	osoby odpowiedzialne
• zrozumienie istoty niepełnosprawności i	• wolontariat – pomoc osobom	cały rok	wszyscy nauczyciele

ograniczeń z niej wynikających • udzielanie pierwszej pomocy	niepełnosprawnym w szkole i poza nią • przygotowanie obchodów dnia seniora • nauka udzielania pierwszej pomocy		opiekun szkolnego koła PCK, nauczyciel, który ukończył szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy
---	--	--	---

Strefa emocjonalna:

Cel nr 1

Uczeń rozpoznaje i nazywa swoje emocje, a także stara się nad nimi panować.

zadanie	metody i formy	termin realizacji	osoby odpowiedzialne
• rozpoznawanie emocji	• pogadanki w czasie godzin wychowawczych, lekcji języka polskiego oparte o przeczytane teksty czy obejrzone filmy	cały rok szkolny	wychowawcy, nauczyciel języka polskiego, pedagog szkolny
• rozwijanie	• pogadanki	cały rok szkolny	wychowawcy, nauczyciel

umiejętności radzenia sobie z napięciem emocjonalnym	przybliżające znaczenie pozytywnego myślenia • techniki relaksacyjne		języka polskiego, ksiądz, pedagog szkolny
--	---	--	--

Cel nr 2

Uczeń szanuje przyrodę, dostrzega odczucia i potrzeby zwierząt, potrafi zaopiekować się zwierzętami domowymi.

zadanie	metody i formy	termin realizacji	osoby odpowiedzialne
kształtowanie właściwych postaw wobec przyrody i środowiska			